

R O M A N I A
CURTEA DE APEL SUCEAVA
SECȚIA I CIVILĂ
ÎN C H E I E R E

Ședința publică din 13 octombrie 2016

Președinte

Judecător

Grefier

Pe rol, judecarea apelului declarat de pârâta (...), cu sediul în (...), împotriva sentinței civile nr. 385 din 11 aprilie 2016, pronunțată de Tribunalul Botoșani – Secția I civilă, în dosarul nr. 81/40/2016, intimată fiind reclamanta (...), domiciliată în (...), jud. Botoșani.

La apelul nominal, făcut în ședință publică, se prezintă reclamanta intimată, lipsă fiind reprezentantul pârâtei apelante.

Procedura de citare este legal îndeplinită.

Se face referatul cauzei de grefierul de ședință, după care instanța pune în discuție sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție cu o întrebare preliminară în temeiul art. 520 din Codul de procedură civilă, pentru ca aceasta să pronunțe o hotărâre prealabilă pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, mai precis cum se interpretează dispoziția art. 114 alin. 1 lit. b raportat la art. 6 alin. 1.I lit. d și art. 6 alin. 1.IV lit. e din Legea 263/2010, cu privire la „veniturile de natură profesională din contracte și convenții încheiate potrivit Codului civil” și „veniturile din activități profesionale prevăzute de art. 6 alin. 1.IV lit. e din Legea 263/2010”.

Reclamanta-intimată arată că lasă la aprecierea instanței sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Instanța aduce la cunoștința reclamantei-intimate dispozițiile art. 520 alin. 2 din Codul de procedură civilă, potrivit cu care „... cauza va fi suspendată până la pronunțarea hotărârii prealabile pentru dezlegarea chestiunii de drept” și rămâne în pronunțare cu privire la sesizarea Î.C.C.J. în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea chestiunii de drept referitoare la interpretarea dispozițiilor art. 114 alin. 1 lit. b din Legea nr. 263/2010 raportat la art. 6 alin. 1-I lit. d și art. 6 alin. 1-IV lit. e din Legea nr. 263/2010, în sensul de a lămuri ce se înțelege prin sintagma „venituri de natură profesională, altele decât cele salariale, din contracte/convenții încheiate potrivit Codului civil” prevăzută de art. 6 alin. 1-I lit. d din Legea nr. 263/2010 și ce se înțelege prin sintagma „venituri din activități profesionale” prevăzută de art. 6 alin. 1-IV lit. e din Legea nr. 263/2010.

C U R T E A,

I. Expunerea succintă a procesului:

1. Reclamanta a contestat decizia nr.164644 din 14.12.2015 emisă de pârâtă, și a solicitat ca prin hotărârea ce se va pronunța să se dispună anularea formelor de executare efectuate-respectiv Decizia nr. 164644/2015 privind recuperarea sumelor încasate necuvenit cu titlu de prestații de asigurări sociale, emisă de pârâtă, iar în subsidiar, să se dispună suspendarea dispozițiilor prevăzute în decizia de recuperare sus-menționată.

În motivare a arătat că în perioada 01.05.2013 – 01.07.2013 a fost pensionată anticipat întrucât s-a desființat postul de asistent comunitar și nici nu mai putea face față sarcinilor de

serviciu impuse de funcția respectivă, nemaiavând mijloc de transport în teren. În acea perioadă avea în întreținerea sa și un student la medicină.

A mai arătat că nu a cunoscut prevederile Legii 263/2010, art.114 alineatul 1, litera b, ea cunoscând doar că nu trebuia să depășească un anumit plafon, și nu că nu trebuia să muncească suplimentar pentru a reuși să-și întrețină fiica studentă la medicină. Acest lucru trebuia să îl cunoască societatea de asigurări cu care a încheiat convenția și trebuia să o atenționeze.

Consideră că este o discriminare în a i se lua dreptul la muncă și nu este corect a i se lua dreptul la pensia pentru care a cotizat o viață întreagă.

Soluția instanței de fond:

Tribunalul Botoșani, prin sentința civilă nr. 385 din 11 aprilie 2016, admis acțiunea formulată de reclamanta, a anulat decizia nr. 164644/14.12.2015 emisă de pârâtă.

Tribunalul a reținut, în esență, că prin Decizia 164644 din 14 decembrie 2015 pârâta CJP a dispus în conformitate cu art. 179 din Legea 263/2010 recuperarea sumei de 4.350 de lei reprezentând sumă încasată necuvenit cu titlu de pensie. S-a reținut că reclamanta are calitatea de pensionar beneficiar de pensie anticipată parțială cu încălcarea prevederilor art. 114 alin 1 litera b din Legea 263 din 2010 obținând venituri astfel că nu putea să obțină și o pensie anticipată parțial. La emiterea acestei decizii s-a avut în vedere că reclamanta a obținut venituri dintr-un contract de comision conform adeverinței nr. 64 din 26 noiembrie 2015 emisă de Uniqa Asigurări.

Instanța verificând această adeverință nr 64 din 26 noiembrie 2015 a constatat că nu sunt aplicabile prevederile contractului de comision așa cum se arată în act ci regulile reglementate de prevederile art. 2199 și următoarele din Codul Civil privind contractul de asigurare. Conform acestui text reclamanta avea calitatea de agent de asigurare astfel că nu sunt aplicabile prevederile punctului II art. 6 din Legea 263 din 2010 ci prevederile punctului IV din Legea 263 din 2010 litera e respectiv persoane care realizează, în mod exclusiv, un venit brut pe an calendaristic echivalent cu cel puțin de 4 ori câștigul salarial mediu brut utilizat la fundamentarea bugetului asigurărilor sociale de stat și care se află în una dintre situațiile următoare:

.....
e) alte persoane care realizează venituri din activități profesionale;

În raport cu aceste prevederi a stabilit Tribunalul că pentru ca reclamanta să fi devenit persoană care trebuia să fie asigurată obligatoriu în baza Legii 263 din 2010 ar fi trebuit să rezulte că în perioada 01.01.2013-01.07.2013 aceasta a realizat venituri mai mari decât 4 ori salariul mediu brut utilizat la fundamentarea bugetului de asigurări sociale.

În anul 2013 salariul mediu brut a fost conform articolului 16 din Legea 6/2013 în sumă de 2.223 lei iar pragul de 4 ori acest venit este de 8892 iar pe tot parcursul anului 2013 reclamanta a obținut un venit de 6391 lei brut. Rezultă deci că reclamanta în perioada 01.01.2013-01.07.2013 nu a obținut venituri mai mari decât de patru ori salariul mediu brut utilizat la stabilirea bugetului de asigurări sociale și deci nu sunt îndeplinite cerințele art. 6 punctul IV din Legea 263 din 2010 și implicit nici cele ale art. 114 litera b din același act normativ.

În consecință Tribunalul a admis cererea și a anulat decizia emisă pe numele reclamantei.

Capătul de cerere privind suspendare este fără obiect întrucât a fost anulată decizia contestată.

Apelul pârâtei:

În motivarea apelului s-a arătat, în esență, că sunt incidente dispozițiile art. 114 alin. 1 lit. e din Legea nr. 263/2010 privind suspendarea plății pensiei și art. 179 din Legea nr. 263/2010 privind recuperarea sumelor plătite necuvenit cu titlu de prestații de asigurări sociale.

Pe fond, urmare a verificărilor efectuate Serviciului Plăți Prestații din cadrul Casei Județene de Pensii, pe baza datelor furnizate de ANAF București, privind veniturile brute realizate în cursul anului 2013, s-a constatat că reclamanta a realizat venituri de natură profesională, altele decât cele salariale, din drepturi de autor și drepturi conexe definite conform art.7 alin.(1) pct. 13/1 din Legea nr.571/2003 privind Codul Fiscal, cu modificările ulterioare, precum și din contracte/convenții încheiate potrivit Codului civil.

Având în vedere dispozițiile art.114 alin.(1) lit. b) din Legea nr.263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice cu modificările și completările ulterioare, plata pensiei anticipate sau parțial anticipate se suspendă atunci când beneficiarii acestor categorii de pensii se regăsesc în una din situațiile prevăzute de art.6 alin.(1) pct. I, II sau IV, cu excepția consilierilor locali sau județeni.

Confruntând situația drepturilor cuvenite în urma revizuirii cu cea a drepturilor încasate în perioada 01.01.2013 până la 01.07.2013 (n.n. dată la care, prin trecerea la pensia de limită de vârstă a încetat situația de incompatibilitate), având în vedere Adeverința de venit pe anul 2013, respectiv Adeverința de venit pe anul 2014, emise de ANAF-DGREP Iași, Serviciul Plăți Prestații a emis Buletinul de calcul al sumelor încasate necuvenit cu titlu de pensii în Dosarul de pensie nr.164644, în sumă totală de 4350 lei.

Plata necuvenită a fost generată de încălcarea prevederilor art.114, alin. (1) lit. b) din Legea nr.263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice cu modificările și completările ulterioare, astfel încât, în baza prevederilor art.179 din același act normativ, prin Decizia nr.164644/14.12.2015 emisă de Casa Județeană de Pensii, s-a dispus constituirea în sarcina beneficiarei, a debitului în sumă totală de 4350 lei, reprezentând drepturi încasate necuvenit în perioada 01.01.2013 până la 01.07.2013, care se va recupera de la aceasta conform prevederilor art. 181.

Decizia nr.164644/14.12.2015 privind recuperarea sumelor încasate necuvenit cu titlu de prestații de asigurări sociale, a fost emisă cu respectarea întocmai a prevederilor legale și conform dispozițiilor art.179, alin.(4) din Legea nr.263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, constituie titlu executoriu.

Astfel, potrivit normelor legale în vigoare sunt enumerate strict limitativ cazurile în care se poate cumula pensia cu venituri pentru care asigurarea este obligatorie, potrivit art.118 din Legea nr.263/2010:"(1) în sistemul public de pensii, pot cumula pensia cu venituri provenite din situații pentru care asigurarea este obligatorie, în condițiile legii, următoarele categorii de pensionari: pensionarii pentru limită de vârstă; nevăzătorii; pensionarii de invaliditate gradul III, precum și copiii, pensionari de urmaș, încadrați în gradul III de invaliditate; copiii, pensionari de urmaș, prevăzuți la art. 84 lit. a) și b).

(2) Soțul supraviețuitor, beneficiar al unei pensii de urmaș, poate cumula pensia cu venituri din activități profesionale pentru care asigurarea este obligatorie, potrivit legii, dacă acestea nu depășesc 35% din câștigul salarial mediu brut prevăzut la art. 33 alin. (5)." iar beneficiarii de drepturi de pensie anticipată sau anticipată parțial nu sunt incluși în această categorie.

În mod nejustificat, instanța de fond a admis contestația formulată de reclamantă împotriva deciziei de debit, considerând că aceasta - beneficiară de pensie anticipată parțială - a realizat în anul 2013 venituri în calitate de agent de asigurare, astfel încât nu sunt aplicabile prevederile art.6 pct. II din Legea nr.263/2010, ci prevederile punctului IV lit. e) din Legea nr.263/2010, respectiv persoane care realizează, în mod exclusiv, un venit brut pe an calendaristic echivalent cu cel puțin de 4 ori câștigul salarial mediu brut utilizat la fundamentarea bugetului asigurărilor sociale de stat.

Astfel, în mod nefondat instanța a considerat că nu sunt aplicabile prevederile contractului de comision (n.n. cu toate că în Adresa nr.64/26.11.2015 a UNIQUA Asigurări este precizat fără putință de tăgadă că în perioada 01.01.2013-31.12.2014 reclamanta a obținut în baza unui contract de comision venituri) în speță fiind aplicabile reglementările de la art.2199 și următoarele din Codul Civil privind contractul de asigurare.

Conform art.6 din Legea nr.263/2010: "(1) în sistemul public de pensii sunt asigurate obligatoriu, prin efectul legii: I. d) persoanele care realizează venituri de natură profesională, altele decât cele salariale, din drepturi de autor și drepturi conexe definite potrivit art.7 alin.1 pct. 13/1 din Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare, precum și din contracte/convenții, încheiate potrivit Codului civil."

În drept, a invocat dispozițiile Legii nr.263/2010, H.G. nr.257/2011, O.G. nr.92/2003 privind Codul de procedură fiscală și Codul de procedură civilă.

II. Admisibilitatea sesizării:

Instanța de apel constată că prezenta sesizare este admisibilă, în conformitate cu prevederile art. 519 C.pr.civ. și cu cele statuate prin decizia nr. 1/18.11.2013 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție-completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, după cum urmează:

1. În cauză dosarul nr. 11/40/2016 al Curții de Apel Suceava este în curs de judecată, fiind în faza apelului.

2. Instanța care sesizează Înalta Curte de Casație și Justiție judeca prezenta cauză în ultimă instanță.

3. Cauza care face obiectul judecării se află în competența legală a unui complet de judecată al curții de apel investite să soluționeze cauza;

4. Soluționarea pe fond a apelului depinde de chestiunea de drept a cărei lămurire se cere.

Astfel, conform art. 114 alin. 1 lit. b din Legea nr. 263/2010:

„(1) În sistemul public de pensii, plata pensiei se suspendă începând cu luna următoare celei în care a intervenit una dintre următoarele cauze:

b) pensionarul, beneficiar al unei pensii anticipate sau al unei pensii anticipate parțiale, se regăsește în una dintre situațiile prevăzute la art. 6 alin. (1) pct. I, II sau IV, cu excepția consilierilor locali sau județeni”.

Conform art. 6 alin. 1-I lit. d și art. 6 alin. 1-IV lit. e din Legea nr. 263/2010:

„(1) În sistemul public de pensii sunt asigurate obligatoriu, prin efectul legii:

I. d) persoanele care realizează venituri de natură profesională, altele decât cele salariale, din drepturi de autor și drepturi conexe definite potrivit art. 7 alin. (1) pct. 13¹ din Legea nr. 571/2003*) privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare, precum și din contracte/convenții încheiate potrivit Codului civil;

IV. persoanele care realizează, în mod exclusiv, un venit brut pe an calendaristic echivalent cu cel puțin de 4 ori câștigul salarial mediu brut utilizat la fundamentarea bugetului asigurărilor sociale de stat și care se află în una dintre situațiile următoare:

e) alte persoane care realizează venituri din activități profesionale”.

În cauză se pune în discuție care este înțelesul sintagmei „venituri de natură profesională, altele decât cele salariale, din contracte/convenții încheiate potrivit Codului civil” prevăzute de art. 6 alin. 1-I lit. d din Legea nr. 263/2010 și al sintagmei „venituri din activități profesionale” prevăzută de art. 6 alin. 1-IV lit. e din Legea nr. 263/2010.

Distincția prezintă importanță întrucât pentru prima categorie de venituri cuantumul acestora este irelevant, simpla lor obținere fiind suficientă pentru a determina suspendarea plății pensiei în art. 114 alin. 1 lit. b din Legea nr. 263/2010.

Pentru ca a doua categorie de venituri să conducă la suspendarea plății pensiei în art. 114 alin. 1 lit. b din Legea nr. 263/2010 este obligatoriu a se realiza plafonul prevăzut de art. 6 alin. 1-IV lit. e din Legea nr. 263/2010 („cel puțin de 4 ori câștigul salarial mediu brut utilizat la fundamentarea bugetului asigurărilor sociale de stat”).

În funcție de înțelesul celor două sintagme urmează se califica de către instanța de apel natura veniturilor obținute de reclamanta-intimată în baza unui contract de agent și a unui contract de mandat, în perioada în care beneficia de pensie anticipată parțial.

5. Problema de drept este nouă, vizând un act normativ relativ nou.

Față de modul de redactare ales de legiuitor („venituri de natură profesională”, „venituri din activități profesionale”) și de absența unei definiții a celor două categorii de venituri, instanța de apel constată că problema de drept este și dificilă întrucât nu se poate face o distincție clară între cele două tipuri de venituri, care par a se suprapune, astfel încât textele de lege pot conduce la apariția unei jurisprudențe neunitare în materie, în absența unei rezolvări de principiu date de Înalta Curte de Casație și Justiție.

6. Nu a fost identificată jurisprudență a Înaltei Curți de Casație și Justiție prin care să se dezlege problema de drept aceasta nu face obiectul unui recurs în interesul legii.

III. Punctul de vedere al părților cu privire la dezlegarea problemei de drept:

Reclamanta-intimată a arătat că lasă la aprecierea instanței sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, fără a exprima un punct de vedere cu privire la problema de drept.

Pârâta-apelantă nu și-a exprimat punctul de vedere cu privire la dezlegarea problemei de drept.

IV. Punctul de vedere motivat al completului de judecată:

1. Normele de drept interne ce urmează a fi supuse dezlegării Înaltei Curți de Casație și Justiție:

Art. 114 alin. 1 lit. b din Legea nr. 263/2010:

„(1) În sistemul public de pensii, plata pensiei se suspendă începând cu luna următoare celei în care a intervenit una dintre următoarele cauze:

b) pensionarul, beneficiar al unei pensii anticipate sau al unei pensii anticipate parțiale, se regăsește în una dintre situațiile prevăzute la art. 6 alin. (1) pct. I, II sau IV, cu excepția consilierilor locali sau județeni”.

Art. 6 alin. 1-I lit. d și art. 6 alin. 1-IV lit. e din Legea nr. 263/2010:

„(1) În sistemul public de pensii sunt asigurate obligatoriu, prin efectul legii:

I. d) persoanele care realizează venituri de natură profesională, altele decât cele salariale, din drepturi de autor și drepturi conexe definite potrivit art. 7 alin. (1) pct. 13¹ din Legea nr. 571/2003*) privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare, precum și din contracte/convenții încheiate potrivit Codului civil;

IV. persoanele care realizează, în mod exclusiv, un venit brut pe an calendaristic echivalent cu cel puțin de 4 ori câștigul salarial mediu brut utilizat la fundamentarea bugetului asigurărilor sociale de stat și care se află în una dintre situațiile următoare:

e) alte persoane care realizează venituri din activități profesionale”.

2. Alte norme de drept intern apreciate a fi relevante pentru analiză:

Art. 118 alin. 1 din Legea nr. 263/2010:

„În sistemul public de pensii, pot cumula pensia cu venituri provenite din situații pentru care asigurarea este obligatorie, în condițiile legii, următoarele categorii de pensionari:

a) pensionarii pentru limită de vârstă;

b) nevăzătorii;

c) pensionarii de invaliditate gradul III, precum și copiii, pensionari de urmaș, încadrați în gradul III de invaliditate;

d) copiii, pensionari de urmaș, prevăzuți la art. 84 lit. a) și b).”

3. Prezentarea jurisprudenței proprii instanțe:

Cu privire la distincția dintre cele două categorii de venituri Curtea de Apel Suceava s-a mai pronunțat prin decizia nr. 140/26.02.2015 (dosar nr. 184/40/2014*), decizia nr. 552/25.05.2016 (dosar nr. 60/40/2016), decizia nr. 705/15.09/2016 (dosar nr. 3019/40/2015), decizia nr. 661/30.06.2016 (dosar nr. 6174/86/2015), anexate prezentei sesizări.

Prin decizia nr. 140/26.02.2015 s-a arătat că noțiunea de venituri din activități profesionale nu este definită de legiuitor, instanța de apel stabilind că prin această noțiune se înțeleg veniturile realizate din exercitarea unei profesii, respectiv o activitate cu caracter permanent desfășurată de o persoană în baza unei calificări.

Prin decizia nr. 552/25.05.2016, decizia nr. 705/15.09.2016 și decizia nr. 661/30.06.2016 s-au analizat, în stabilirea distincției dintre cele două categorii de venituri, dispozițiile Legii nr. 200/2004 privind recunoașterea diplomelor și calificărilor profesionale pentru profesiile reglementate din România, care stabilește că activitatea profesională reglementată reprezintă activitatea profesională pentru care accesul sau exercitarea în România este condiționată, direct sau indirect, în conformitate cu legislația română în vigoare, de deținerea unui document care să ateste nivelul de formare profesională (art. 2 alin.1).

Sunt considerate activități profesionale reglementate activitățile exercitate cu titlu profesional, dacă utilizarea unui astfel de titlu este rezervată doar titularilor unor documente care atestă nivelul de formare profesională (art. 2 alin. 2).

Sunt considerate, de asemenea, activități profesionale reglementate activitățile desfășurate de membrii unei organizații profesionale, dacă organizația respectivă:

a) are ca obiectiv fundamental promovarea și menținerea unui nivel ridicat într-un anumit domeniu profesional;

b) este recunoscută prin legea română în vederea realizării acestui obiectiv;

c) eliberează membrilor săi un document care atestă nivelul de formare profesională;

d) impune membrilor săi respectarea unor reguli de conduită profesională elaborate de aceasta;

e) conferă membrilor săi dreptul de a folosi un titlu profesional sau abrevierea acestuia și de a beneficia de un statut corespunzător nivelului de formare profesională (art. 2 alin. 3).

Lista profesiilor reglementate în România este prevăzută în anexa nr. 2 a acestui act normativ (art. 3 alin. 2), fiind diferențiate profesiile în funcție de nivelul de studii impus.

Așadar, condiția de bază a profesiei reglementate este existența unui titlu profesional emis fie de o autoritate publică, fie de o organizație profesională.

4. Nu a fost identificată jurisprudență națională/a altor state/comunitară/a drepturilor omului apreciată a fi relevantă pentru dezlegarea problemei de drept supuse analizei.

5. Punctul de vedere al completului de judecată asupra chestiunii de drept sesizate:

Instanța de apel apreciază că, în absența unei definiții date de legiuitor pentru fiecare din cele două categorii de venituri, prin venituri dintr-o activitate profesională se înțeleg veniturile realizate din exercitarea unei profesii, respectiv o activitate cu caracter permanent desfășurată de o persoană în baza unei calificări, iar prin venituri de natură profesională se înțeleg celelalte venituri realizate din contracte/convenții încheiate potrivit Codului civil, fără a fi condiționate de desfășurarea unei profesii.

**PENTRU ACESTE MOTIVE,
ÎN NUMELE LEGII,
D I S P U N E:**

În baza art. 519 Cod procedură civilă, sesizează Înalta Curte de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept privind interpretarea dispozițiilor art. 114 alin. 1 lit. b din Legea nr. 263/2010 raportat la art. 6 alin. 1-I lit. d și art. 6 alin. 1-IV lit. e din Legea nr. 263/2010, în sensul de a lămuri ce se înțelege prin sintagma „venituri de natură profesională, altele decât cele salariale, din contracte/convenții încheiate potrivit Codului civil” prevăzută de art. 6 alin. 1-I lit. d din Legea nr. 263/2010 și ce se înțelege prin sintagma „venituri din activități profesionale” prevăzută de art. 6 alin. 1-IV lit. e din Legea nr. 263/2010.

Fără cale de atac.

În baza art. 520 alin. 2 Cod procedură civilă, suspendă judecata până la pronunțarea hotărârii prealabile pentru dezlegarea chestiunii de drept de către Înalta Curte de Casație și Justiție.

Pronunțată în ședința publică din 18 octombrie 2016.

Președinte,

Judecător,

Grefier,

Redact.
Jud. fond
Tehnoredact.
Ex. 4/21.10.2016